

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

12 mei 2006

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over de werking van Export Vlaanderen

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door de heer Jan Roegiers**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: heer Karim Van Overmeire.

Vaste leden:

de heren Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem, Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, John Vrancken;

de dames Sabine Poleyn, Miet Smet, de heren Luc Van den Brande, Johan Verstreken;

de heer Marnic De Meulemeester, de dames Stern Demeulenaere, Anne Marie Hoebeke;

de heren Gilbert Bossuyt, Jan Roegiers, mevrouw Anissa Temsamani.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer Werner Marginet, mevrouw Marie-Rose Morel, de heer Christian Verougstraete, mevrouw Linda Vissers;

de heren Hubert Brouns, Ludwig Caluwé, Stefaan De Clerck, mevrouw Trees Merckx-Van Goey;

de heren Jean-Marie Dedecker, Louis Bril, Marc van den Abeelen;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, Jacky Maes.

Toegevoegde leden:

de heer Eloi Glorieux;

de heer Jan Loones.

Zie:

40 (2005-2006)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

INHOUD

	Blz.
I. Bespreking van 14 maart 2006	4
I.1. Toelichting door de vertegenwoordigers van het Rekenhof	4
I.2. Bespreking	8
II. Bespreking van 21 maart 2006	11
II.1. Toelichting door mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel	11
II.2. Toelichting door de heer Koen Allaert, gedelegeerd bestuurder Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen	12
II.3. Bespreking	14
II.3.A. Vragenronde.....	14
II.3.B. Antwoorden van minister Fientje Moerman	15
II.3.C. Antwoorden van de heer Koen Allaert.....	16
II.3.D. Aanvullende vragenronde	17

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme besprak op 14 maart en 21 maart 2006 het verslag van het Rekenhof over de werking van Export Vlaanderen. Deze bespreking nam de vorm aan van een gedachtewisseling, waarbij achtereenvolgens de vertegenwoordigers van het Rekenhof, de bevoegde minister en de gedelegeerd bestuurder van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen toelichting verschaften.

I. BESPREKING VAN 14 MAART 2006

I.1. Toelichting door de vertegenwoordigers van het Rekenhof

De heer *Adri De Brabandere*, eerste-auditeur-revisor, brengt in herinnering dat de voorzitter van het Vlaams Parlement het Rekenhof in april 2005 heeft verzocht om een onderzoek naar de werking van Export Vlaanderen. De aanleiding hiertoe was een anonieme klachtenbundel die hijzelf en de minister aan het Rekenhof hadden doorgegeven. Enkele maanden later, namelijk in juli 2005, gingen Export Vlaanderen en de Dienst Investeren Vlaanderen (afgekort DIV) op in het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, Flanders Investment & Trade (afgekort FIT). Het Rekenhof heeft zijn onderzoek echter gericht op de toestand van voor de omvorming, dus voor 1 juli 2005.

Het onderzoek bestond uit twee delen. Het eerste deel, over personeelszaken, bood vooral een vervolg op het rapport van het Rekenhof van 2003, waarnaar de klachtenbundel overigens verwees. Het Rekenhof ging na in welke mate Export Vlaanderen in 2005 rechtmatiger, efficiënter en effectiever werkt dan in 2003. Het onderzoek had vooral oog voor de structurele problemen die het destijds had opgemerkt. Het ging in op die aantijgingen uit de klachtenbundel die eveneens getuigden van een mogelijk structureel probleem of die voldoende materialiteit hadden.

Het tweede deel, de financiële controle, ging na of de jaarrekening 2004 een getrouw beeld bood van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van Export Vlaanderen. Daarnaast onderzocht het Rekenhof de interne controleprocedures van de aan-

koopcyclus en de naleving van de regelgeving inzake overheidsopdrachten. De audit was dus geen klachtenonderzoek van individuele gevallen, maar een volwaardige controle op de werking van de instelling volgens de gebruikelijke werkwijze van het Rekenhof. Het Rekenhof heeft aandacht besteed aan de klachtenbundel voor zover het ging om structurele problemen. Sommige klachten bleken na onderzoek echter ongegrond, hadden betrekking op nooit gerealiseerde plannen of betroffen louter opportuniteitskeuzes. Een aantal aantijgingen waren evenwel terecht. Ze betroffen herhalingen van problemen uit het rapport van het Rekenhof van 2003, maar ook nieuwe feiten.

Het Rekenhof heeft bij dit onderzoek zoals gebruikelijk de tegensprekelijke procedure gevolgd. Het heeft zijn bevindingen op 9 augustus 2005 vorgelegd aan FIT en op 7 december 2005 aan de Vlaamse minister van Buitenlandse Handel. Het antwoord van de minister is integraal opgenomen in het rapport dat aan de parlementsleden werd bezorgd.

De heer *Gino Van Oost*, adjunct-auditeur, licht de resultaten van het eerste deel van het onderzoek toe. In 2003 rapporteerde het Rekenhof al over de personeelsaangelegenheden van Export Vlaanderen. Toen werd een dertigtal structurele personeelsproblemen geïdentificeerd. In de lijst op pagina 18 van het verslag kan men nagaan hoe deze problemen werden opgevolgd. Negen problemen worden intussen als opgelost beschouwd door het Rekenhof, andere zijn gedeeltelijk opgelost. Voor vijftien van de onopgeloste of deels opgeloste problemen volgt FIT momenteel een verbetertraject. Niettemin blijven er nog een aantal problemen die slechts gedeeltelijk zijn opgelost of die helemaal niet worden aangepakt. Die knelpunten komen aan bod in de uiteenzetting.

Export Vlaanderen beschikt niet over een aangepaste personeelsformatie of over een personeelsplan. Daardoor heeft de instelling eigenlijk geen goed zicht op de functies die te begeven zijn en heeft ze daar budgettair ook weinig houvast aan. De functies in het buitenland staan bijvoorbeeld niet op de personeelsformatie of in het personeelsplan. Dat geldt ook voor de functie van leidend ambtenaar, hoewel dat een permanente functie is. Een bijkomend gevolg is dat er niet op een periodieke basis aanwervingsplannen worden gemaakt. De regelgeving vereist dat Export Vlaanderen – nu FIT – als Vlaamse Openbare Instelling (afgekort VOI) op periodieke wijze nadenkt over de personeelsbehoeften, waarbij ze onder meer rekening houdt met de uitstroom die kan

worden verwacht in de loop van een jaar. Momenteel zijn er steeds aanwervingen ad hoc wanneer er zich een bepaalde personeelsbehoefte voordoet. Er is echter geen langetermijnbeleid.

Het Rekenhof heeft beterschap gemerkt inzake het personeelsbeheer, zeker op het niveau van de leiding van de instelling. Van bij de oprichting van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel (VDBH) tot in 2003 had men eigenlijk al vijf verschillende leidende ambtenaren gehad, met in de tussenperiode telkens iemand ad interim. Men kon zich dus vragen stellen over de continuïteit in de leiding. De huidige leidende ambtenaar van FIT is echter in dienst van oktober 2003. Inzake de continuïteit is er dus beterschap. Er zijn ook plannen om een algemeen directeur Interne Werking aan te werven.

Een structureel probleem dat nog altijd voor organisatorische moeilijkheden zorgt is het ontbreken van drie afdelingshoofden. Die afdelingen moeten het dus zonder leiding stellen. Destijds heeft men dat bij Export Vlaanderen opgelost door de aanstelling van afdelingsverantwoordelijken. Dat is een titel sui generis, die in de regelgeving eigenlijk niet bestaat. Daarom rijzen er vragen bij de geldigheid van de beslissingen van de afdelingsverantwoordelijken en ook van de directieraad waar de afdelingsverantwoordelijken deel van uitmaken. Zowel aan de afdelingshoofden als aan de directieraad zijn namelijk belangrijke taken toegewezen, zeker op personeelsvlak. De twee afdelingshoofden die ad hoc werden aangesteld, hebben daarvoor ook een toelage gekregen die tien percent van het jaarsalaris bedraagt en die vergelijkbaar is met de toelage voor diensthoofden. Daarvoor bestaat geen rechtsgrond.

Er zijn wel merkbare verbeteringen inzake de personeelscyclus en de interne controle daarop. Vroeger zaten de verschillende taken en opdrachten inzake personeel en HRM verspreid over de instelling. Nu zijn die geconcentreerd binnen een afdeling – weliswaar onder leiding van een afdelingsverantwoordelijke – en dat zorgt voor een consistenter beleid.

Nog andere positieve evoluties zijn een betere vorming van het personeel en het creëren van functiescheidingen waarbij het ene personeelslid controle kan uitoefenen op het andere. Ook het probleem van de kennisconcentratie werd aangepakt. In 2003 stelde het Rekenhof vast dat slechts een personeelslid echt goed wist hoe de looningave moet worden gedaan. Daaraan werd verholpen. Het toenemende gebruik

van modelformulieren leidt tot een meer eenvormig verloop van de procedures. Men heeft ook nagedacht over de controle en het aantal stappen van een procedure. Met het oog op een grotere eenvormigheid werkt men aan een procedurehandboek dat consulterbaar is op intranet.

Toch is er zeker nog verbetering mogelijk. Het rapport van het Rekenhof concludeerde onder meer dat er te weinig aandacht werd besteed aan de kennisopbouw. Voor bepaalde personeelsproblemen of voor het opstellen van besluiten is er blijkbaar te weinig juridisch-administratieve knowhow aanwezig. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat veel personeelsdossiers onvolledig zijn. Uit de steekproef van de Vlaamse Economische Vertegenwoordigers (afgekort VLEV's) bleek dat slechts twintig procent van de dossiers echt volledig in orde is, wat toch wel weinig is.

Export Vlaanderen heeft er sedert 2003 blijkbaar voor gekozen om haast alleen nog contractueel aan te werven. Nochtans blijft de algemene regel, ook voor de VOI's, dat men voor mensen die een kerntaak van de instelling vervullen, werkt met vaste benoemingen. Van de twaalf aanwervingen sedert 2003 waren er elf contractuele en een statutaire. In bepaalde gevallen kan een contractuele aanwerving inderdaad te verantwoorden zijn, bijvoorbeeld voor vervangingen of voor tijdelijke opdrachten. In dit geval waren echter slechts twee van de elf contractuele aanwervingen op die manier te verantwoorden.

Soms was er bij de aanwervingen een gebrek aan mededinging. Vaak gebeurde er geen vacantverklaring, geen interne of externe oproep tot eventuele kandidaten, waardoor weinig of helemaal geen kandidaten de kans kregen om mee te dingen naar een functie. Door het ontbreken van competitie is het niet duidelijk of men wel de juiste persoon heeft aangeworven. Er zijn evenmin duidelijke besluiten waaruit blijkt dat een persoon op een bepaalde datum in dienst wordt genomen voor een bepaalde functie, tegen een bepaald salaris en volgens een bepaalde salarisschaal. Aan dit probleem wordt gewerkt, maar er is zeker nog verbetering mogelijk.

Er werd een steekproef gedaan over de bezoldiging van de binnenlandse personeelsleden en van de VLEV's. Voor de handelssecretarissen en voor het ondersteunend personeel was dat niet mogelijk omdat er voor deze categorie eigenlijk geen enkele normering bestaat. Bijgevolg kon het Rekenhof ook niet onderzoeken of alles correct verlopen was. Voor

het binnenlands personeel en voor de VLEV's waren de salarissen correct. Er was wel een probleem met de leidende ambtenaar. In 2003 – ten tijde van de vorige algemene directeur – had het Rekenhof al gezegd dat het decreet weliswaar voorziet in salarisonderhandelingen voor de leidende ambtenaar, maar dat er toch een bepaalde motivering moet worden gegeven. Voor de ondertekening van de arbeidsovereenkomst waarin salaris, representatievergoedingen en andere voordelen zijn opgenomen, moet het bedrag van het loon worden gemotiveerd. Ook voor de huidige leidende ambtenaar is dat niet gebeurd. Men heeft aan het Rekenhof geen stukken voorgelegd die aantonen op basis van welke overwegingen men dat salaris heeft bepaald. Het Rekenhof meent dat de Vlaamse Regering zich moet bezinnen over de grenzen van de decretaal bepaalde contractvrijheid. De leasewagen viel bijvoorbeeld duurder uit dan gebruikelijk is voor de leidende ambtenaren van VOI's. De opzeggingstermijnen en de opzeggingsvergoedingen die men moet uitbetalen bij ontslag van de leidende ambtenaar werden contractueel vastgelegd op een minimum van 28 maanden, ongeacht hoe lang de persoon in kwestie daar zou werken. Dat is uiteraard contractueel perfect mogelijk, maar het is toch een ruim beding waarbij men zeker vragen kan stellen.

Export Vlaanderen – nu FIT – moet ook rekening houden met het feit dat het niet zomaar toelagen en andere financiële voordelen kan invoeren. De Vlaamse Regering is bevoegd voor het geldelijke statuut, dat wil zeggen voor elk financieel voordeel dat met een functie samenhangt. FIT kan in principe alleen beslissen over de uitbetaling van de kosten, eigen aan de werkgever. Het is immers logisch dat de kosten die een werknemer maakt voor zijn job, worden terugbetaald. Er is echter geen rechtsgrond voor het toekennen van maaltijdcheques aan een belangrijk deel van het personeel of voor de chauffeurtoelagen. Onlangs werd voor de dertien nieuw aangestelde account managers een zogenaamde forfaitaire reiskostenvergoeding vastgesteld. Iedereen krijgt hetzelfde bedrag, ongeacht zijn opdracht of verplaatsingspatroon. Het gebrek aan motivering kan doen vermoeden dat het veeleer gaat om een geldelijk extralegaal voordeel dan een vergoeding van werkelijk gemaakte onkosten. Bovendien komt deze reiskostenvergoeding overeen met het maximumbedrag dat in de rondzendbrief wordt bepaald.

Daarmee samenhangend werden in het verslag een aantal opmerkingen gemaakt over zuinigheid. Export Vlaanderen en FIT houden weinig rekening met de

maximale kosten voor een overnachting met ontbijt in een hotel. Wie naar het buitenland reist, zorgt zelf voor de bestelling van het vliegtuigticket of laat dit doen door het secretariaat of door een andere dienst. Er was geen centrale ticketboeking. Daardoor zijn er zeker schaalvoordelen verloren gegaan. Ook het voordeel van airmiles en 'frequent flight'-punten of vergelijkbare systemen zijn toegekomen aan de mensen zelf, terwijl dat zou kunnen toegekomen zijn aan Export Vlaanderen zelf.

Het Rekenhof had ook bedenkingen bij het grote aantal kredietkaarten dat binnen de instelling in omloop is. Dat aantal is in de loop van het onderzoek wel teruggebracht naar 27. Op zich is er niet echt iets mis met het gebruik van kredietkaarten, want het geeft een zekere duidelijkheid over de afrekening. Niettemin hebben sommige mensen kredietkaarten gekregen, hoewel zij misschien net zo goed gebruik zouden kunnen maken van een systeem van terugbetaling van de gemaakte kosten. Bovendien is er voor de kredietkaarten een standaard kredietlimiet vastgesteld. Men zou kunnen nagaan of er geen afzonderlijke kredietlimiet kan worden vastgesteld voor de verschillende categorieën van personeelsleden om zo het risico op misbruik zo laag mogelijk te houden.

De klachtenbundel maakte ook melding van giften. Export Vlaanderen deed inderdaad bepaalde kleine giften aan personeelsleden voor persoonlijke gebeurtenissen zoals huwelijken en geboorten. Hoewel het ging om kleine bedragen, heeft men dat systeem toch stopgezet. Export Vlaanderen is trouwens lid van de vzw Sociale Dienst en daardoor is de dienstverlening verzekerd.

Een blijvend probleem uit het rapport van 2003 zijn de vorderingen op de gewezen directeur-generaal. Een eerste vordering heeft betrekking op de zogenaamde bijzondere opdracht van de directeur-generaal op het moment dat hij secretaris was van de Vereniging van Regio's van Europa. Op een bepaald moment is er bij de betrokkene 15.221,37 euro terechtgekomen, hoewel het Rekenhof ervan overtuigd is dat het geld eigenlijk bestemd was voor Export Vlaanderen. Een tweede vordering heeft betrekking op het budget. Toen de gewezen directeur-generaal die bijzondere opdracht heeft gekregen, werd hem een bankrekening ter beschikking gesteld. De afrekening daarvan is bijzonder onduidelijk verlopen. Tot op vandaag is het onduidelijk hoeveel geld er nog moet terugkeren naar de instelling. De instelling zelf heeft becijferd dat het gaat om 141.730,62 euro. Export Vlaande-

ren heeft op een bepaald moment aan de raad van bestuur het signaal gegeven dat de vordering zou zijn afgeboekt. Het Rekenhof stelt echter dat men al het mogelijke moet doen om een zo groot mogelijk deel van dat geld terug te vorderen.

In verband met de pensioenen stipt het Rekenhof twee elementen aan. Voor het statutaire personeel zullen de zogenaamde jaartoelagen volgens een besluit van de Vlaamse Regering worden meegeteld voor het statutaire pensioen. Het Rekenhof stelt dat er daarvoor geen rechtsbasis is. Voor de groep uitdovend contractuelen, voornamelijk ex-personeelsleden van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel (afgekort BDBH) die niet gekozen hebben voor een statutair kader maar wel voor een extralegaal pensioen blijkt het extralegale pensioen voordeliger te zijn dan een overheidspensioen. De reglementering zegt nochtans duidelijk dat een contractueel wel een extralegaal pensioen kan krijgen, maar dat het voordeel dat men daarvan geniet nooit groter mag zijn dan wat men zou hebben als statutair ambtenaar.

Voor de VLEV's heeft het statuut van 2002 een belangrijk verschil gemaakt. Inzake aanwerving en bezoldiging zijn er belangrijke stappen gezet in de richting van een grotere eenvormigheid. Toch moet FIT nog extra inspanningen leveren. In 2005 werd bijvoorbeeld een zelfstandig consultant aangesteld in Dubai. Haar contractueel vastgelegde opdrachten kwamen echter overeen met de opdrachten van een VLEV. Men had dus eigenlijk een soort van zelfstandige VLEV gecreëerd, terwijl een VLEV volgens de reglementering moet worden aangesteld via een gewone aanwerving. De persoon in kwestie zou trouwens nooit in aanmerking zijn gekomen om een VLEV te worden, aangezien zij niet aan de diploma-voorwaarden voldeed. Er is nu een duidelijk statuut. Het komt erop aan zich daaraan te houden.

Een belangrijk deel van het statuut van de VLEV's is geregeld in het zogenaamde interne reglement dat tot stand komt in de schoot van het agentschap. Het Rekenhof vraagt zich af of de Vlaamse Regering op dat vlak niet te veel zaken heeft gedelegeerd. De vraag is of deze regeling nog voldoet aan de normen van het KB en van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid die bepalen dat de Vlaamse Regering het geldelijk statuut regelt voor het personeel, dus ook voor de VLEV's. Wanneer de Vlaamse Regering een groot deel van het geldelijk statuut delegeert naar een intern reglement, dan heeft ze daarover geen zeggenschap meer.

Tot op vandaag krijgen de VLEV's een aanvullende postvergoeding voor een handelskantoor. Blijkbaar is dat historisch gegroeid, maar in het instellings specifieke besluit is er daarvoor geen enkele rechtsgrond.

Een van de meest fundamentele gebreken van FIT is het ontbreken van een personeelsstatuut voor de handelssecretarissen en het ondersteunend personeel. Daardoor bestaan er uiteenlopende regelingen, onder meer voor de arbeidsvoorwaarden, voor de postvergoeding, voor de manier van indienstneming en voor de manier waarop de salarissen worden verhoogd. Er is misschien wel meer toezicht vanuit de centrale zetel van FIT, maar toch blijven al die regelingen naast elkaar bestaan. Het is een moeilijk probleem, maar toch moet het aangepakt worden. De reglementering zegt dat er een personeelsstatuut moet zijn, ook voor het ondersteunende personeel en voor de handelssecretarissen. FIT is daarmee bezig, maar belangrijke punten moeten nog worden geregeld, onder meer het aantal mensen dat een VLEV in dienst mag nemen, over welke functies het kan gaan en hoeveel die maximaal betaald mogen worden. Ook het verschil tussen een handelssecretaris en een VLEV werd nog niet uitgeklaard.

De heer *Luk Geldof*, auditeur, verklaart dat bij de controle van de jaarrekening 2004 geen aanwijzingen zijn gevonden dat deze geen getrouw beeld zou geven van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van Export Vlaanderen. Het Rekenhof heeft wel een aantal boekhoudtechnische opmerkingen geformuleerd. Op de meeste van die opmerkingen is de instelling ondertussen ingegaan door correcties door te voeren of in het vooruitzicht te stellen. De twee regeringscommissarissen in de raad van bestuur hebben in 2003 en 2004 geen enkel beroep ingediend tegen een beslissing van deze raad van bestuur. Hun tussenkomsten hebben zich beperkt tot adviezen.

Inzake de aankoopcyclus heeft het onderzoek geen misbruiken of grote nalatigheden aan het licht gebracht. Er zijn wel tekortkomingen vastgesteld die te maken hebben met de nonchalante werkwijze van de operationele diensten. Sommige procedures werden niet altijd even strikt gevolgd. Andere procedures zijn voor verbetering vatbaar. Er wordt bijvoorbeeld te weinig aandacht besteed aan het aankopen tegen een correcte prijs. De controles door de dossiervertwoordelijke of de budgetbeheerder zijn soms weinig zichtbaar, al gebeuren ze wel. De verschillen tussen budgetnota, bestelbon en factuur worden nergens in de dossiers verantwoord.

Inzake de naleving van de regelgeving voor overheidsopdrachten heeft het Rekenhof een 150-tal dossiers onderzocht. Hierbij werd vastgesteld dat de mededinging over het algemeen zeer goed was voor de dossiers die betrekking hadden op standbouw of verhuis van de VLEV's. Voor herhaalopdrachten die slechts in beperkte mate aan dezelfde aannemer kunnen worden gegund, speelde de mededinging nauwelijks en kreeg de oorspronkelijke aannemer bijna automatisch opnieuw de opdracht toegewezen. Bovendien werden de zelf opgestelde gunningscriteria niet altijd correct toegepast. Vaak was dit te wijten aan een slechte inschatting van de initiële opdracht waarbij later werd vastgesteld dat de oorspronkelijke criteria niet altijd de beste waren. Niettemin moeten de criteria ook bij de gunningsprocedure worden toegepast voor de vergelijking van de offertes.

Over het algemeen waren de dossiers niet echt goed verantwoord. Dat bleek vooral uit een ongestructureerde dossieropbouw en uit een aantal terminologische verwarringen die aantoonde dat men de regelgeving niet altijd even correct had begrepen. Daardoor moest het Rekenhof vaak een zoektocht ondernemen om na te gaan of de regelgeving correct was toegepast. In een meerderheid van de gevallen was dat zo, maar er werd een indruk van onregelmatigheid gewekt. Voor heel wat recurrente bestellingen werden telkens afzonderlijke opdrachten uitgeschreven, waardoor heel wat mogelijke schaalvoordelen misgelopen werden.

Uit deze vaststellingen inzake de naleving van overheidsopdrachten concludeerde men dat er binnen Export Vlaanderen – het huidige FIT – nog onvoldoende kennis aanwezig is over de reglementering van de overheidsopdrachten. Daarom is er nood aan een standaardisering van de dossiersopbouw die zou kunnen functioneren als een checklist bij het volgen van de procedures, bij de samenstelling van het dossier en bij de verantwoording van de verschillende beslissingen in het kader van de procedure. De mogelijkheid van opdrachten tegen prijslijsten moet worden onderzocht en waar mogelijk toegepast, zeker voor de recurrente aankopen. De langetermijncontracten mag men zeker niet stilzwijgend laten doorlopen; men moet ze tijdig opnieuw in mededinging brengen. Totnogtoe maakt de instelling nog niet vaak gebruik van elektronische middelen, bijvoorbeeld om offerteaanvragen te doen of om bestekken op te maken. Overigens voldoet ze in dat verband nog niet aan alle reglementaire voorwaarden, onder meer de

elektronische handtekening of de beveiliging tegen het voortijdig inkijken van offertes.

De heer *Adri De Brabandere*, eerste-auditeur-revisor, besluit dat de werking van FIT in 2005 nog steeds tekortkomingen vertoonde, vaak bij gebrek aan ervaring en kennis. Op personeelsvlak slaagde het agentschap er ten dele in de problemen van 2003 op te lossen. Het voert vandaag inderdaad een rechtmatiger, efficiënter en effectiever personeelsbeheer. Toch zijn er nog altijd belangrijke knelpunten die dringend moeten worden aangepakt.

Het Rekenhof vond geen aanwijzingen dat de jaarrekening van 2004 geen getrouw beeld zou geven van de financiële toestand van de instelling. De aankoopcyclus vertoonde geen belangrijke gebreken. Inzake de overheidsopdrachten was er meestal voldoende mededinging, behalve bij herhaalopdrachten of contracten op lange termijn. De formele procedures werden niet altijd nageleefd. De aanbevelingen die werden geformuleerd op basis van dit onderzoek staan in hoofdstuk 5 van het rapport.

I.2. Bespreking

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* dankt het Rekenhof voor de grondige doorlichting en voor de bevattelijke toelichting.

Vorig jaar was er in het Vlaams Parlement over de fracties heen enige bezorgdheid over de manier waarop het Vlaams Agentschap Internationaal Ondernemen werd bestuurd en over de aantijgingen van kleptocratie. Het is niet de opdracht van het Rekenhof om daar diepgaand op in te gaan. Het is veeleer de dienst Interne Audit van de Vlaamse Gemeenschap die zich daarop moet toeleggen. De spreker vraagt zich af of het onderzoek van de dienst Interne Audit al is afgerond en, zo ja, of de vertegenwoordigers van het Rekenhof weet hebben van de bevindingen van dit onderzoek. Zo niet zal hij hierover bij gelegenheid een vraag stellen aan minister Moerman.

De aanbevelingen van het rapport van het Rekenhof van 2003, dat vooral betrekking had op het personeel, zijn blijkbaar gedeeltelijk opgevolgd. Toch zijn er nog structurele tekortkomingen waaraan men op termijn hoopt te verhelpen. Blijkbaar heeft FIT nagelaten om bepaalde bedragen te recupereren van de voormalige

directeur-generaal. De heer Van Nieuwenhuysen veronderstelt dat het gaat om de heer De Belder die in 1996 van de Vlaamse Regering een bijzondere opdracht heeft gekregen als gevolmachtigd vertegenwoordiger van de minister van Buitenlands Beleid en die daarna werd aangesteld als secretaris-generaal van de Vereniging van Regio's van Europa. In beide functies werd hij doorbetaald door Export Vlaanderen. Deze doorbetaling was gebaseerd op een beslissing van de Vlaamse Regering, in uitvoering van een decreet van 1996 dat stelde dat de betrokkene al zijn rechten moest behouden. Het lid heeft de indruk dat het management van Export Vlaanderen dus eigenlijk een politieke beslissing heeft uitgevoerd. Het Rekenhof dringt erop aan dat het agentschap die bedragen nu zou recupereren, maar het is onduidelijk van wie: van de betrokkene zelf, van de Vlaamse Regering of van de Europese regio's.

De bezoldiging van de leidende ambtenaar wordt vastgesteld door de Vlaamse Regering. Het Rekenhof zegt dat het geen verantwoording heeft aangehouden voor de omvang van die bezoldiging. Het Hof stelt: "Zelfs als de Vlaamse Regering contractvrijheid voorstaat, zou ze moeten overwegen grenzen te bepalen voor de beloning." De heer Van Nieuwenhuysen zou graag weten aan welke grenzen die bezoldiging volgens het Rekenhof zou moeten worden getoetst.

Het Rekenhof stelt ook dat bij de aanwerving van handelssecretarissen en ondersteunend personeel van de VLEV's een indruk van willekeur blijft bestaan, ook in de arbeidsvoorwaarden. Sommige arbeidsovereenkomsten zijn opgesteld naar lokaal recht en in vreemde munt. Sommige vallen onder de Belgische sociale zekerheid, andere onder de sociale zekerheid van het betrokken land. De spreker vraagt zich af of men in bepaalde gevallen niet genoodzaakt is om te werken met de arbeidsvoorwaarden en het sociale zekerheidssysteem van het land zelf. Hij vraagt zich af of het agentschap wel een uniforme regeling kan realiseren voor de handelssecretarissen en het ondersteunend personeel.

Het Rekenhof denkt dat er misschien wel te veel gedelegeerd werd naar het agentschap, dat het agentschap misschien te veel bewegingsvrijheid heeft. Hij vraagt zich af of dat niet inherent is aan het statuut van een extern verzelfstandigd agentschap (EVA). Bedoelt het Rekenhof dat een EVA niet het ideale statuut is voor een instelling als het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen?

Over de extralegale groepsverzekering zegt het Rekenhof dat het de uitdovend contractuelen, de mensen

die zijn overgekomen van de BDBH, onterecht uitzicht biedt op pensioenvoordelen. Het Rekenhof stelt voor om het extralegaal pensioen terug te brengen tot het maximale niveau van het staatspensioen. De heer Van Nieuwenhuysen wil weten of dat juridisch wel kan. De mensen die er destijds voor hebben gekozen om niet toe te treden tot het statutaire kader, zouden immers juridische stappen kunnen ondernemen. Bij die keuze hebben ze namelijk verzaakt aan de mogelijkheid om nog promotie te maken.

Het Rekenhof vindt dat de opzegperiode van de algemeen directeur – 28 maanden – nogal lang is. De heer Van Nieuwenhuysen beschikt niet over vergelijkingspunten. Hij weet echter dat er in het verleden al meermaals problemen zijn geweest met de opzeg van een directeur-generaal. Hij wil weten of er een verbetering merkbaar is in vergelijking met vroegere contracten. Misschien gaat het om een contractbepaling die men altijd heeft gehanteerd.

Hij wil weten of de ad hoc aanwervingen een nieuw fenomeen zijn, dan wel of ze al eerder werden vastgesteld.

Het Rekenhof stelt vast dat de regeringscommissarissen geen enkel beroep hebben ingediend tegen de beslissingen van de raad van bestuur. Hij wil weten of ze dat eigenlijk wel hadden moeten doen en zo ja, wanneer.

De heer *Jan Loones* bedankt het Rekenhof voor de doorlichting. Hij meent dat de zaak een beetje haar actualiteit heeft verloren. Toch blijft het belangrijk om na te gaan wat er in de toekomst moet gebeuren. Het Rekenhof heeft gezorgd voor een inleidend rapport en afhankelijk van de positie die men heeft, zal men dit verder kunnen uitspitten.

Hij heeft gehoord dat de minister hierop pas zal reageren in een volgende vergadering. Enige tijd geleden was er hierover een discussie met woord en wederwoord. Hij wil weten of dit verslag eveneens tegensprekelijk is opgesteld, dus of er in het verslag rekening werd gehouden met de reacties van Export Vlaanderen en zo ja of die reacties werden doorgegeven aan het kabinet van de minister. Vorige week werd er een rapport van het Rekenhof besproken over de Europese geldstromen in de Vlaamse Gemeenschap. Toen had de commissie een reactie gekregen van het kabinet van de minister voor Buitenlands Beleid, gebaseerd op de opmerkingen van de administratie Buitenlands Beleid. Dat maakte de beoordeling gemakkelijker voor het parlement.

De heer *Adri De Brabandere* zegt dat het Rekenhof een tegensprekelijke procedure heeft gevolgd. De nota van bevindingen werd voorgelegd aan FIT en de reactie van deze instelling is verwerkt in het rapport dat aan de minister werd gestuurd. Het antwoord van de minister is integraal opgenomen in het rapport.

Op de vraag over de terugvordering ten aanzien van de gewezen directeur-generaal van de instelling antwoordt de heer *Gino Van Oost* dat er moet worden teruggevorderd van de persoon aan wie het geld gestort is. Als de persoon in kwestie denkt dat andere personen of instellingen verantwoordelijk zijn, dan moet hij die in het geding roepen. Dat geldt voor de beide vorderingen. Het Rekenhof heeft zich niet uitgesproken over de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is, zeker niet voor de afrekening van het budget. Het zegt alleen dat men zich maximaal moet inspannen om minstens delen van die som te recupereren voor Export Vlaanderen.

Het Rekenhof heeft niet gezegd dat de bezoldiging van de huidige leidende ambtenaar niet correct zou zijn, wel dat die op een meer gemotiveerde manier tot stand zou moeten komen. Uiteraard kan het Rekenhof zich niet uitspreken over de vraag wat dan een redelijke wedde zou zijn voor een leidend ambtenaar. Indien men voor een contractueel ambtenaar geen wedde vindt die vergelijkbaar is met een statutaire functie, moet men in het hele overheidslandschap op zoek gaan naar vergelijkbare functies. Dat vloeit voort uit het algemene principes-KB of APKB. Uit een nota moet blijken dat er gegevens werden verzameld en dat men op basis daarvan tot een conclusie is gekomen. Een dergelijk stuk heeft het Rekenhof niet gevonden. De contractueel bepaalde opzeggingsvergoeding van 28 maanden houdt rekening met de anciënniteit van de betrokkene. Iemand met een langere carrière zal ook een langere opzeggingstijd kunnen bedingen. Op dat vlak kan men dus moeilijk een vergelijking maken.

Het Rekenhof beseft dat problemen onvermijdelijk zijn voor het statuut van de ondersteunende personeelsleden en van de handelssecretarissen. In bepaalde landen is het arbeidsrecht immers zodanig dwingend dat bepaalde zaken niet vanuit België kunnen worden geregeld. Het Rekenhof bedoelt ook niet dat het statuut alles in detail moet vastleggen. Men moet echter een algemeen kader scheppen dat onder meer zou kunnen vastleggen hoe men moet omgaan met dwingende bepalingen. Bepaalde landen leggen bijvoorbeeld richtweden op. Het statuut kan de

criteria omschrijven aan de hand waarvan de wedde in een dergelijk geval wordt bepaald. Een dergelijk minimaal statuut, dat rekening houdt met de principes van het land, moet mogelijk zijn. Voor ondersteunende personeelsleden werd in het ontwerp van statuut bepaald dat men alleen wil werken met lokale contracten. Het statuut kan een dergelijke keuze maken. Dat creëert duidelijkheid.

De heer *Gino Van Oost* stelt dat het niet inherent is aan de rechtsvorm van FIT – een EVA – zelf te kunnen beslissen over het statuut van de VLEV's. Dat heeft niets te maken met de rechtsvorm van FIT, maar met de algemene principes van het openbaar ambt. De algemene principes van het APKB en het kaderdecreet bestuurlijk beleid impliceren dat er moet worden gestreefd naar enige uniformiteit voor het hele overheidslandschap. Daarom is het de Vlaamse Regering die het geldelijk statuut van de personeelsleden moet vastleggen. Zij bepaalt dus bijvoorbeeld ook welke Vlaamse ambtenaren een maaltijdcheque mogen krijgen. Het Rekenhof stelt vast dat men een belangrijk deel van het statuut van de VLEV uit handen heeft gegeven. Het vraagt zich af of dat in overeenstemming te brengen is met het algemene principe dat de Vlaamse Regering het geldelijk statuut bepaalt.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* vraagt zich af of het opleggen van een maximum voor het extralegale pensioen juridisch wel kan, zeker voor de mensen die intussen al pensioengerechtigd zijn.

De heer *Gino Van Oost* zegt dat er op dat vlak een conflict is tussen administratief recht en individuele verworven rechten. Het is niet de opdracht van het Rekenhof om dergelijke individuele geschillen op te lossen. Het Hof zegt alleen dat de voordelen die nu worden toegekend, eigenlijk niet in overeenstemming zijn met het wettelijke kader. De individuele rechten zijn een andere zaak.

Hij merkt op dat er in 2005 nog altijd ad hoc-aanwervingen zijn gebeurd. Dat probleem blijft dus bestaan.

Op de vraag of de regeringscommissarissen een beroep hadden moeten instellen antwoordt de heer *Luk Geldof* dat ze daartoe niet verplicht zijn. Export Vlaanderen – nu FIT – is een instelling waarin het Rekenhof geen permanente vertegenwoordigers heeft. Voor de administraties en de grote instellingen is dat wel het geval. Het nakijken van de jaarreke-

ningen is dus altijd een controle achteraf. De regeringscommissarissen in de raad van bestuur hebben een veel beter zicht op het permanente gebeuren. Het feit dat ze in de periode 2003-2004 geen opmerkingen hebben geformuleerd mag beschouwd worden als een extra confirmatie van het feit dat er geen feiten waren waarmee het Rekenhof geen rekening zou hebben gehouden. Voor het Rekenhof is dat een extra bevestiging dat er geen gronden zijn om te twijfelen aan de jaarrekening 2004.

II. BESPREKING VAN 21 MAART 2006

II.1. Toelichting door mevrouw Fientje Moerman, vice-minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel

Bij de aanvang van haar uiteenzetting brengt de *minister* in herinnering dat zijzelf, via de parlementsvoorzitter aan het Rekenhof het onderzoek heeft gevraagd dat geleid heeft tot het voorliggende rapport. Het onderzoek vindt zijn directe aanleiding in een aantal anonieme klachten over de werking van het toenmalige Export Vlaanderen. Deze klachten waren onder meer gebaseerd op een eerder rapport van het Rekenhof uit 2003.

Sinds hierover aan het Rekenhof een onderzoek gevraagd werd, is de situatie in institutioneel opzicht grondig gewijzigd. Vanaf 1 juli 2005 is de integratie van Export Vlaanderen met de Dienst Investeren in Vlaanderen immers een feit. De minister is ervan overtuigd dat de inwerkingtreding van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (Flanders Investment (Trade – FIT) een nieuwe fase moet inluiden voor het functioneren van de Vlaamse export- en investeringsdiensten, in de brede zin van het woord.

Als rechtsopvolger van Export Vlaanderen is FIT, in het kader van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid, een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) geworden. Dientengevolge heeft de raad van bestuur een grote autonomie verworven. Het is volgens de minister dan ook aan de raad van bestuur om zijn verantwoordelijkheid op te nemen ten aanzien van de bevindingen van dit rapport van het Rekenhof.

Op grond van artikel 23 van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003, staat FIT onder toezicht van de Vlaamse Regering en meer bepaald

van de Vlaamse minister van Buitenlandse Handel. Om die redenen én omdat ze, net zoals haar collega's, veel belang hecht aan correct functionerende en efficiënte overheidsinstellingen, meent de minister dat het haar taak is om erop toe te zien dat de problemen die uit het rapport zijn gebleken, op een structurele manier worden opgelost.

Daarom heeft ze met aandrang aan de raad van bestuur en aan het management van het agentschap gevraagd de nodige maatregelen te nemen om de situatie recht te zetten. Daarbij dient men de nodige opvolging te geven aan de individuele fouten die op korte termijn aangepakt kunnen worden en aan de structurele problemen die een vastberaden aanpak ten gronde vergen.

Ze heeft de raad van bestuur en het management er ook op gewezen dat er onmiddellijk werk gemaakt dient te worden van de terugvorderingen op de vroegere directeur-generaal van de VDBH, waarvan sprake in het rapport van het Rekenhof. Op zijn minst moet de betrokkene in rechte rekening en verantwoording afleggen over de overheids gelden die hem in de periode van 10 januari 2000 tot 30 april 2001 ter beschikking werden gesteld.

De minister constateert verder dat het Rekenhof zelf heeft vastgesteld dat 9 van de 30 structurele problemen die aan bod kwamen in zijn rapport van 2003, volledig opgelost zijn. Voor 15 van de 21 nog resterende problemen wordt momenteel een verbetertraject gevolgd door het agentschap. In haar brief van 18 januari 2006 heeft ze erop aangedrongen dat deze verbetertrajecten zouden worden afgerond binnen een termijn van maximaal twee jaar en zo mogelijk zelfs op een kortere termijn. Vanzelfsprekend moet ook voor de zes resterende structurele problemen op korte termijn een verbetertraject worden uitgewerkt. Rekening houdende met het feit dat FIT een EVA is, is het aan de raad van bestuur en aan het management van de instelling om te bepalen hoe zij dit zullen realiseren. De minister zal de resultaten van de verbetertrajecten echter van dichtbij opvolgen. Het uiteindelijke doel blijft om van FIT zo snel mogelijk een performant overheidsagentschap te maken dat ten dienste staat van zijn gebruikers, de ondernemers.

Een belangrijk element in heel deze constellatie is de beheersovereenkomst. Zoals gezegd is het de allereerste keer dat er met het agentschap een beheersovereenkomst wordt afgesloten. Als extern verzelfstandigd agentschap heeft FIT een grote autonomie bij het

realiseren van zijn opdracht. De logische pendant van autonomie is echter verantwoordelijkheid. In deze combinatie vormt de beheersovereenkomst de sleutelcomponent. Aangezien FIT nog steeds een overheidsinstantie is die nagenoeg uitsluitend functioneert met publiek geld, zijn transparantie en zuinigheid belangrijke principes voor de beslissingen van de raad van bestuur en van het management van het agentschap. Daarom werd in de ondertussen bijna afgeronde beheersovereenkomst – ze is de raad van bestuur reeds gepasseerd – op expliciete vraag van de minister grote nadruk gelegd op prestatie meting en klantentevredenheid. FIT zal moeten kunnen aantonen dat de middelen op een efficiënte en doelgerichte manier worden ingezet. Hierbij dient men uiteraard steeds het nodige respect op te brengen voor de vigerende wetgeving en de bestaande procedures.

De bevindingen van het Rekenhof zullen ook mee betrokken worden in het kader van artikel 15, §1, 1° en 5°, van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid van 18 juli 2003. De minister citeert: “De beheersovereenkomst regelt de volgende aangelegenheden: (1°) de concretisering van de kwalitatieve en kwantitatieve wijze waarop het agentschap zijn taak moet vervullen, met strategische en operationele doelstellingen, beschreven aan de hand van meetbare criteria; (...), (5°) de rapportering door het agentschap aan de Vlaamse Regering op basis van beleids- en beheersrelevante indicatoren en kengetallen; er wordt minstens voorzien in: [a] een jaarlijks rapport voor 31 maart van het volgende jaar, betreffende de uitvoering van de beheersovereenkomst gedurende het afgelopen kalenderjaar; [b] een eindrapport betreffende de uitvoering van de beheersovereenkomst sinds de inwerkingtreding ervan, zes maanden voor het aflopen van de duurtijd van de overeenkomst.”

Tijdens zijn meest recente vergadering, op 10 maart 2006, heeft de raad van bestuur zijn goedkeuring gegeven aan het ontwerpdocument, waardoor de beheersovereenkomst nu op korte termijn zal kunnen worden afgesloten.

Tenslotte deelt de minister nog mee dat de gedelegeerd bestuurder van FIT, de heer Koen Allaert, haar in een brief van 3 maart 2006 verzekerd heeft dat hij ten volle haar bekommernis deelt met betrekking tot de ernst van het onderzoek dat door het Rekenhof werd uitgevoerd. Verder heeft hij laten weten dat de reeds opgezette verbetertrajecten zeker binnen de twee jaar zullen resulteren in een oplossing en dat er ook al hard gewerkt wordt aan een verbetertraject

voor de nog resterende problemen. Voor nadere toelichting bij de huidige stand van zaken binnen FIT, verwijst de minister naar de toelichting van de heer Allaert.

II.2. Toelichting door de heer Koen Allaert, gedelegeerd bestuurder Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen

De heer *Koen Allaert*, gedelegeerd bestuurder Flanders Investment & Trade, wil in zijn toelichting reageren op de presentatie van het Rekenhof in de vorige commissievergadering.

Het onderzoek van het Rekenhof betrof twee grote delen, een over personeelszaken en een over de financiële controle. Het onderdeel over personeelszaken was in feite een vervolg op het rapport van het Rekenhof van 2003. In het onderdeel over de financiële controle werden vooral de interne controleprocedures in de aankoopcyclus en de naleving van de regelgeving inzake overheidsopdrachten gecheckt.

Inzake personeelsaangelegenheden werden er in 2003 dertig structurele problemen geconstateerd. In 2005 zijn er daarvan negen volledig opgelost; in vijftien gevallen wordt er een verbetertraject gevolgd; de zes resterende problemen zijn in onderzoek en zullen zo snel mogelijk worden opgelost.

De opgeloste dossiers betreffen ontbrekende documenten inzake toetreding statutair kader en eedaflegging; het ontbreken van verlofbesluiten; het ontbreken van stagerapporten en eindstageverslagen; de ongeldige toekenning van bevorderingssalarisschalen in de arbeidsovereenkomst bij aanwerving; de onjuiste aanrekening van voorgaande diensten in de privésector in de geldelijke anciënniteit; het ontbreken van rechtsgrond voor toelage ‘kosten thuisarbeid’; de ten onrechte terugbetaling van kosten voor de verplaatsing woonplaats-standplaats als dienstreis; het onjuiste bedrag van uitbetaalde maaltijdvergoedingen en de onjuiste dagvergoedingen voor buitenlandse dienstreizen. Deze negen punten zijn terug te vinden in het verslag van het Rekenhof.

Belangrijker voor deze commissievergadering zijn de verbetertrajecten die op dit moment worden doorlopen. Inzake de continuïteit van de leiding is er sedert oktober 2003 in het nieuwe personeelsplan van FIT

naast een gedelegeerd bestuurder, een functie die wordt vervuld door de heer Allaert zelf, ook voorzien in een functie van algemeen directeur. Deze zal worden belast met de interne werking van het agentschap. Zo wil men ervoor zorgen dat de interne processen correct worden toegepast en opgevolgd.

Er werd een personeels- en aanwervingsplan uitgewerkt voor FIT. De administratieve procedure, waarbij onder meer het basisoverlegcomité en de raad van bestuur betrokken zijn, is aan de gang. De implementatie van het plan wordt verwacht voor het najaar van 2006.

Het Rekenhof merkte op dat de algemeen directeur van Export Vlaanderen, nu gedelegeerd bestuurder van FIT, en het buitenlandpersoneel niet in de personeelsformatie waren opgenomen. De heer Allaert bevestigt dat deze functies ingeschreven werden in het nieuwe ontwerp van personeelsplan van FIT. Voor het ondersteunende personeel wordt er een referentiekader uitgewerkt dat tegen het einde van dit jaar zal worden geïmplementeerd.

Op de opmerking over de niet-objectieve aanwervingen en de niet-openbare vacatures antwoordt hij dat sedert het opstarten van FIT op 1 juli 2005, alle vacatures nauwgezet openbaar worden verklaard. De regelgeving terzake wordt dus gevolgd.

De aanwervingsprocedure voor de aanstelling van de ontbrekende afdelingshoofden werd opgestart op het einde van 2005 via toezegging en goedkeuring van de raad van bestuur. Daarvoor baseerde men zich op de regelgeving van het stambesluit VOI. Begin dit jaar werd deze aanwervingsprocedure opgeschort omwille van het nieuwe raamstatuut. Daarbij verwijst hij naar de artikelen V.53§1 en XII.4 die bepalen dat zelfs de aanwervingsprocedures die werden opgestart omwille van het nieuwe raamstatuut, niet kunnen worden voortgezet.

De onvolledige aanwervingsdossiers worden waar mogelijk vervolledigd. Het is uiteraard niet meer mogelijk om nog geboorteaktes of andere documenten op te vragen voor aanwervingen van vier of vijf jaar geleden, zeker indien het gaat om personeelsleden die ondertussen vertrokken zijn. Ook de loopbaanbesluiten werden, waar mogelijk, vervolledigd.

Op de opmerkingen over het personeelsbeheer en de personeelsorganisatie antwoordt hij dat de personeelsexpertise over het algemeen is verbeterd en ver-

der wordt versterkt. Er werden specifieke opleidingen georganiseerd, onlangs bijvoorbeeld over sociaal recht. In het personeelsplan van FIT werd voorzien in een aantal gespecialiseerde functies. Een jurist personeelszaken moet er bijvoorbeeld over waken dat de personeelsdossiers op de juiste manier worden behandeld. Bij het buitenlandse personeel heeft men immers vaak te maken met een heel complexe problematiek. FIT zit verspreid over zestig verschillende landen, in tachtig verschillende kantoren. Iedere lokale aanwerving heeft zijn eigen problematiek.

De aanstellingsbesluiten en de vaststellingsbesluiten voor de salarisschalen werden opgemaakt voor alle nieuwe dossiers.

Sedert het opstarten van FIT op 1 juli 2005 zijn er geen contractuele bevorderingen meer gebeurd via een nieuwe arbeidsovereenkomst.

De opmerking over de onjuiste salarissen bij export-begeleiders is niet meer relevant. Per 1 mei van dit jaar zullen alle betrokkenen namelijk uit dienst zijn.

Intussen is er een sluitende procedure uitgewerkt voor hotelkosten van buitenlandse dienstreizen die boven de norm zijn. Die procedure wordt strikt toegepast voor alle personeelsleden, zowel in het buitenland als in Vlaanderen.

Inzake de gebrekkige implementatie van het nieuwe statuut van de Vlaamse economische vertegenwoordigers (afgekort VLEV's) merkt hij op dat alle VLEV's – op vier na – intussen het nieuwe statuut hebben ondertekend via een contractaddendum bij het interne reglement. Alle VLEV's zijn immers contractuele personeelsleden. Na de publicatie van het recente rapport van het Rekenhof werd nogmaals een herinnering gestuurd naar de vier VLEV's die tot dusver niet hebben ondertekend.

Een rechtspositiekader voor handelssecretarissen en ondersteunend personeel werd uitgewerkt. Op dit ogenblik is de interne administratieve goedkeuringsprocedure aan de gang.

Daarna gaat de heer Allaert in op de onopgeloste problemen die op dit ogenblik in onderzoek zijn.

Hij merkt op dat, sedert de opstart van FIT, alle aanwervingen gebaseerd zijn op de vigerende regelgeving.

Voor het ontbreken van de motivering voor de bezoldiging van de algemeen directeur verwijst hij naar de contractonderhandelingen die destijds werden gevoerd met de toenmalige voogdijoverheden. Dat gebeurde conform de decretale regels. De coördinatie ervan was in handen van Jobpunt Vlaanderen en het salaris werd vastgesteld in overleg met de toenmalige minister van Ambtenarenzaken, de toenmalige voogdijminister en de toenmalige minister-president. Dat gebeurde voor het opstarten van de selectieprocedure.

Voor de vordering van 141.732,62 euro op de gewezen directeur-generaal is er op 27 januari van dit jaar een dagvaarding gebeurd. Het is nu wachten op een uitspraak in dit dossier.

Voor alle betrokken agentschappen zal er worden gestreefd naar een oplossing op het Vlaamse niveau voor het ontbreken van een rechtsgrond voor de maaltijdcheques. Hij denkt niet dat er binnen FIT een oplossing kan worden gevonden. Het ontbreken van een rechtsgrond voor de toelage van de chauffeurs is in onderzoek.

Inzake het dubbel gebruik van de jaartoelage respectievelijk de veranderlijke vergoeding met de functioneringstoelagen werd de jaartoelage in december 2000, na onderhandelingen met de toenmalige Vlaamse Regering, ingeschreven in het instellingsspecifieke besluit van Export Vlaanderen.

Uit het tweede deel van het onderzoek van het Rekenhof, namelijk de financiële controle, was gebleken dat de jaarrekening 2004 een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van FIT. De heer Allaert bevestigt dat de controle het werk is van de bedrijfsrevisor, Abafim, de regeringscommissarissen en de raad van bestuur.

De nodige correcties werden doorgevoerd om tegemoet te komen aan de boekhoudtechnische opmerkingen in het verslag.

In het kader van de interne controleprocedures in de aankoopcyclus heeft de dienst Begroting en Boekhouding van FIT een procedure uitgewerkt om uniformiteit in de dossierbehandeling te garanderen.

De gunningscriteria worden systematisch toegepast, de vigerende regelgeving wordt nageleefd, de dossieropbouw verloopt meer gestructureerd en gestan-

daardiseerd en de volledigheid van het dossier, zoals gesteld in de regelgeving, wordt gegarandeerd, onder andere door gemotiveerd advies voor gunningsprocedure, beroep op mededinging en opstellen van het bestek. De regelgeving inzake overheidsopdrachten wordt dus wel degelijk gevolgd.

De kennis van de regelgeving inzake overheidsopdrachten werd verhoogd door bijkomende opleiding. Een versterking van deze expertise is gepland, onder meer door de aanwerving van een algemeen directeur, belast met de interne werking.

II.3. Bespreking

II.3.A. Vragenronde

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* dankt de minister en de heer Allaert voor hun toelichting.

Uit een eerste lezing van het rapport van het Rekenhof had hij de indruk overgehouden dat FIT vooral nood had aan een functie die equivalent is met de 'staffunctionaris interne audit en management-rapportage' binnen de personeelsformatie van het Vlaams Parlement. Uit de toelichting van de heer Allaert meent hij te mogen begrijpen dat de toekomstige functie van algemeen directeur ongeveer op die manier zal worden ingevuld. Of er wel een algemeen directeur – een functie die verplicht is bij alle openbare instellingen met meer dan 350 personeelsleden – nodig is om de taak te vervullen van wat in wezen een staffunctionaris is, is een andere kwestie.

Minister *Fientje Moerman* merkt op dat ze de functiebeschrijving van de algemeen directeur bij FIT heeft laten aanpassen, om duidelijk te maken dat het om een lijnfunctie gaat. De betrokkene moet immers de bevoegdheid hebben om zelf de nodige aanpassingen door te voeren wanneer hij vaststelt dat iets niet goed loopt binnen de organisatie. Een staffunctionaris zou dat uiteraard niet kunnen.

De heer *Van Nieuwenhuysen* constateert verder dat sinds 2003, dus sinds de eerste doorlichting van de organisatie door het Rekenhof, nog steeds vijf van de elf aanwervingen hebben plaatsgevonden zonder voldoende mededinging. Het feit dat hieraan ondertussen geremedieerd zou zijn doet daar niets aan af. Hij wil weten of er hiervoor een valabele reden is?

Het intrigeert de spreker verder ook dat er volgens het rapport van het Rekenhof nog steeds geen actie is ondernomen om onrechtmatig betaalde bedragen – geheel of gedeeltelijk – te recupereren van de vroegere directeur-generaal van de VDBH.

De spreker verwijst nog naar de bedenkingen van het Rekenhof over mogelijke problemen met de rechtsgeldigheid van de beslissingen die zijn getroffen door de niet-regulier samengestelde directieraad van de instelling. Deze directieraad is niet regulier samengesteld vermits ‘afdelingsverantwoordelijken’ de facto de plaats ingenomen hebben van de de jure voorziene ‘afdelingshoofden’. Van de minister of van de heer Allaert had het lid dan ook graag vernomen of ze verwachten dat dit gegeven naar de toekomst toe op de een of andere manier nog voor problemen kan zorgen, dan wel of dit tot een afgesloten tijdperk behoort.

Op de bemerking dat er onvoldoende statutair personeel werd aangeworven antwoordde het agentschap dat men verplicht was om met contractuele aanwervingen te werken omdat in het binnenlandse kader zowat alle graden volzet waren. Dat vindt de heer Van Nieuwenhuysen bevreemdend. De minister heeft vroeger immers gezegd dat zij het binnenlandse kader eigenlijk te groot vond. De beide stellingen kunnen niet tegelijk juist zijn.

Van de heer Allaert wil hij vernemen of de rechtspositieregeling van de handelssecretarissen en van het ondersteunend personeel in het buitenland die men momenteel nog aan het uitwerken is, überhaupt wel in rechte toepasbaar zal zijn in het buitenland. In het buitenland tewerkgesteld lokaal personeel zal immers bijna altijd per definitie onder het daar toepasselijke recht vallen. Maakt dit een uniforme rechtspositieregeling voor die categorie van personeelsleden niet ab initio onmogelijk?

De heer Luk Van Nieuwenhuysen constateert verder dat de minister heel wat verantwoordelijkheden toedicht aan de raad van bestuur van het agentschap. Ten gronde zou het aan die raad van bestuur toekomen om waar nodig, samen met de directie, de dingen recht te trekken. In het verlengde van die redenering ware het misschien ook relevant om in de nabije toekomst leden van de raad van bestuur uit te nodigen voor een gedachtewisseling met deze commissie.

In het licht van de diverse bevindingen van het Rekenhof, vindt de spreker het verder ook hoogst

bevreemdend dat de twee regeringscommissarissen op geen enkel moment bezwaar hebben aangetekend tegen enige beslissing van de raad van bestuur. Dit stilzitten van de regeringscommissarissen is trouwens ook opgenomen in het rapport van het Rekenhof, waardoor het toch enigszins overkomt als een verwijt aan het adres van de betrokkenen. Deelt de minister de mening dat de betrokkenen hun opdracht binnen de raad van bestuur onvoldoende diligent hebben behartigd? Of is hun opdracht gewoon niet duidelijk genoeg omschreven? Welke besluiten meent de minister hieruit te moeten trekken?

Een volgende pijnpunt dat de heer Luk Van Nieuwenhuysen wil aanraken, betreft de verloning van de leidende ambtenaar van het agentschap. Hij is het ermee eens dat hier ten dele de contractuele vrijheid moet kunnen spelen, maart toch mag dit beginsel volgens hem niet tot in het oneindige worden doorgetrokken. Er moet meer bepaald worden overwogen of er geen begrenzing moet worden gezet op de verloning van de leidende ambtenaren van de agentschappen van de Vlaamse overheid.

Behalve aan het Rekenhof, vroeg de minister ook aan de dienst Interne Audit van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een onderzoek naar de beweerde onregelmatigheden. De heer Van Nieuwenhuysen wil weten of de minister de onderzoeksresultaten van de dienst Interne Audit reeds heeft ontvangen, en zo ja, of ze de commissie daarover informatie kan geven.

II.3.B. Antwoorden van minister Fientje Moerman

Op de vraag over het horen van leden van de raad van bestuur van FIT in deze commissie, antwoordt de *minister* dat het eerder tot de geplogenheden behoort dat de leidende ambtenaren van EVA's desgevraagd uitleg verschaffen aan het parlement. In de commissie Media is het bijvoorbeeld de heer Tony Mary die toelichting verschaft namens de VRT en niet de voorzitter van de raad van bestuur van die instelling.

De minister stelt dat er een grondig vernieuwde constellatie is ontstaan sinds de implementatie van de operatie Beter Bestuurlijk Beleid. Het vroegere Export Vlaanderen had immers heel wat minder zelfstandigheid dan zijn rechtsopvolger FIT, dat de generieke structuur van een extern verzelfstandigd agentschap heeft gekregen. Kenmerkend voor een EVA is zijn autonomie, zijn verantwoordelijkheid en

zijn verplichting om daarover rekenschap af te leggen. De minister heeft hard onderhandeld om deze drie elementen zwaar te benadrukken in de voorliggende beheersovereenkomst met FIT. Mede door haar optreden zijn er trouwens expliciete kwantitatieve en kwalitatieve criteria in de overeenkomst opgenomen. Deze moeten toelaten om op een gefundeerde en objectieve manier na te gaan of de door de overheid ter beschikking gestelde fondsen goed worden besteed. De logische pendant hiervan is dat de overheid zich niet meer mengt in de dagelijkse werking en het dagdagelijks bestuur van FIT. Dat behoort nu tot de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur van de instelling.

Eveneens relevant hierbij is dat een EVA, in tegenstelling tot een intern verzelfstandigd agentschap (IVA), een raad van bestuur heeft die grotendeels uit externen is samengesteld. Daardoor kunnen de klanten van FIT – bedrijven, zelfstandigen en ondernemers die internationaal ondernemen – rechtstreeks mee het agentschap aansturen.

Tegenover die grote autonomie staat dan weer dat men jaarlijks, en zeker na afloop van de beheersovereenkomst, wordt afgerekend op de geleverde prestaties aan de hand van de in de beheersovereenkomst opgenomen criteria. Tussentijds kan de minister hoogstens vanaf de zijlijn een oogje in het zeil houden en zonodig enkele opmerkingen formuleren aan het adres van de instelling. Zo heeft de minister het agentschap er, rond de zomer van 2005, reeds op geattendeerd dat de wetgeving op de overheidsopdrachten nauwgezet nageleefd diende te worden. In de dagelijkse werking van de instelling wenst de minister zich echter absoluut niet te mengen. In het verlengde hiervan is het dan ook maar normaal dat het de leidende ambtenaar is die namens FIT gehoord wordt door deze commissie.

Inzake het functioneren van de regeringscommissarissen, wijst de minister erop dat de toenmalige betrokkenen indertijd gemeend hebben dat er onvoldoende gronden waren om op te treden. Ondertussen is er overigens reeds een andere regeringscommissaris aangesteld. Men is daarbij overigens ook overgeschakeld van twee naar één regeringscommissaris.

Inzake de verloning van de leidende ambtenaar, merkt de minister op dat het contract in kwestie nog onder de vorige regering werd afgesloten. Of het wenselijk is om hierover een meer beperkende regelgeving op te stellen, kan de minister niet beoordelen. Dat

valt immers onder de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Ambtenarenzaken.

Ze deelt mee dat de dienst Interne Audit intussen de resultaten van het administratief onderzoek aan haar heeft overgemaakt. Met betrekking tot het al dan niet vrijgeven van de resultaten van dit onderzoek, verwijst de minister naar artikel 13 van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur van 26 maart 2004, dat luidt als volgt: “De in artikel vier genoemde instanties wijzen een aanvraag tot openbaarmaking af voor zover die geen betrekking heeft op milieu-informatie (...) 2° als de openbaarmaking afbreuk doet aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt.” De minister heeft over deze kwestie ook nog advies gevraagd aan de betrokken ambtenaar-generaal, die bevestigd heeft dat het onderzoek zich duidelijk in dit geval bevindt en derhalve niet kan worden vrijgegeven. De minister heeft er ondertussen toch bij FIT op aangedrongen om op korte termijn structurele oplossingen uit te werken voor de problemen die zijn gebleken uit het onderzoek van de dienst Interne Audit en het onderzoek van het Rekenhof.

II.3.C. Antwoorden van de heer Koen Allaert

De heer *Koen Allaert*, gedelegeerd bestuurder, deelt mee dat er aan de voormalige algemeen directeur van de VDBH, per 27 januari 2006 reeds een dagvaarding werd betekend met betrekking tot de vordering van ongeveer 142.000 euro.

De potentiële impact van het ontbreken van formele afdelingshoofden op de besluitvorming in de directieraad van de instelling wenst de heer Allaert ten zeerste te nuanceren. In de aanloop naar de formele oprichting van FIT, had de raad van bestuur van Export Vlaanderen beslist om geen nieuwe afdelingshoofden meer aan te stellen. Daarmee wilde men expliciet het neutraliteitsprincipe garanderen en tegelijk ook voorkomen dat de nieuwe instelling, waarvan de oprichtingsdatum niet a priori vast stond, hiermee bezwaard zou worden. Door het verschuiven van de inwerkingtredingsdatum van FIT, heeft deze situatie iets langer geduurd dan men verwachtte.

Van zodra de nieuwe raad van bestuur van FIT was samengesteld heeft men dit probleem echter onmiddellijk aangepakt. Eind 2005 heeft de raad van bestuur de aanwervingsprocedure voor het aanstellen

van afdelingshoofden opgestart. De hierop toepasselijke regelgeving was neergelegd in het toenmalige stambesluit op de VOI's. Begin 2006 moest de procedure echter opnieuw opgeschort worden omwille van het nieuwe raamstatuut. Ondertussen wordt er echter niet meer met een ongeldig samengestelde directieraad gewerkt, om de eenvoudige reden dat er gewoon geen directieraad meer is. FIT werkt nu met een afdelingsoverschrijdend overlegorgaan, waarin verantwoordelijken uit de verschillende afdelingen zetelen. Dit orgaan geeft adviezen aan de gedelegeerd bestuurder over de binnen FIT te nemen beslissingen. Die beslissingen worden, waar nodig, goedgekeurd door de raad van bestuur. Inmiddels is ook een intern reglement opgesteld dat de verhouding tussen de raad van bestuur en het management van het agentschap regelt. In dat reglement worden de onderscheiden verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk bepaald en wordt nauwkeurig gestipuleerd waarvoor en hoe het management beroep moet doen op de raad van bestuur en omgekeerd. Zolang het nieuwe raamstatuut zulks niet toelaat, kan FIT – evenals diverse andere instellingen binnen de Vlaamse Gemeenschap – de procedure tot aanstelling van afdelingshoofden niet verderzetten.

De heer Allaert beaamt dat de rechtspositieregeling van de handelssecretarissen en het andere ondersteunend personeel in het buitenland een uiterst complexe aangelegenheid is. Men dient een onderscheid te maken naargelang het contract. Een eerste basisonderscheid is dat tussen nieuwe en bestaande contracten. Voor de nieuwe contracten, zal men zich uiteraard houden aan de geformuleerde aanbevelingen. Voor de bestaande contracten dringt een verder onderscheid zich op. Bij contracten van bepaalde duur zal men bij een eventuele verlenging eveneens die aanbevelingen opvolgen. Bij contracten voor onbepaalde duur ligt de zaak uiteraard ingewikkelder, omdat men voor onbepaalde tijd vast zit aan de contractueel vastgelegde voorwaarden. Men moet dus wachten tot het contract in kwestie uitdooft, tenzij er door omstandigheden – bijvoorbeeld bij de omzetting van een deeltijdse naar een voltijdse baan – wezenlijke wijzigingen zouden moeten worden aangebracht. In dat laatste geval kan men van de herziening van het contract gebruik maken om het in lijn te brengen met de ontworpen rechtspositieregeling.

De heer *Luk Van Nieuwenhuysen* vraagt of men de financiële gevolgen hiervan min of meer kan inschatten. Zal dit voor de instelling een budgettair neutrale regeling zijn of zal het meer gaan kosten?

De heer *Allaert* verklaart dat hij op die vraag niet voor de vuist weg kan antwoorden. Dat vergt immers enig rekenwerk.

Voor de vraag van de heer Van Nieuwenhuysen over het binnenlandse personeelskader verwijst de heer Allaert naar het personeelsplan van FIT, dat begin dit jaar werd opgesteld. Hierin worden alle functies en alle diensten binnen de respectieve afdelingen beschreven. Dit plan werd voorgelegd aan het BOC, dat hiervoor een nadere onderbouw gevraagd heeft, onder de vorm van een PIP/PEP. Momenteel wordt er dan ook – weliswaar in een beknopte vorm – gewerkt aan een dergelijke onderbouw, waarin nog beter wordt beschreven waarom bepaalde functies, in welke aantallen, en waar precies, binnen de organisatie vereist zijn. Tegen het eerstvolgende BOC, in april, zou dit document ter goedkeuring moeten kunnen worden voorgelegd. Na de goedkeuring door het BOC kan het dan ook aan de raad van bestuur van het agentschap worden voorgelegd ter goedkeuring. Daarna moet het vanzelfsprekend nog naar de bevoegde minister.

II.3.D. Aanvullende vragenronde

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* wil weten of aan de dagvaarding ten laste van de voormalige algemeen directeur van de VDBH een strafonderzoek is vooraf gegaan. Zelfs een strafonderzoek dat finaal geseponeerd wordt kan nog nuttig zijn. De stukken uit dat strafonderzoek kan men immers gebruiken om een vordering bij een andere rechter staven. Ze wenst ook te vernemen voor welke rechterlijke instantie de zaak is aangespannen.

De heer *Koen Allaert* antwoordt hierop dat de dagvaarding gericht is op het terugvorderen van gelden die werden uitgekeerd voor door de betrokkene niet of niet-afdoende bewezen kosten. Het betreft deels werkingskosten en deels representatiekosten. De hiervoor bevoegde rechter is de rechtbank van eerste aanleg.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* wil ook weten of de ten onrechte toegekende maaltijdcheques en chauffeurtoelagen waarover het Rekenhof het had, zullen teruggevorderd worden op grond van niet-verschuldigde betaling?

In zijn antwoord wijst de heer *Koen Allaert* erop dat het hier om twee onderscheiden problematieken

gaat. De toekenning van maaltijdcheques gebeurde reeds in de tijd van de BDBH. Export Vlaanderen heeft dit systeem gewoon voortgezet op grond van de redenering dat er overname is geweest van rechten en plichten. Het Rekenhof betwist echter dat dit een voldoende rechtsgrond zou zijn. Hoe dan ook wordt er momenteel gewerkt aan een ruimere benadering van deze problematiek binnen de gehele Vlaamse Gemeenschap. Deze praktijk bestaat immers in heel wat instellingen van de Vlaamse Gemeenschap. De opmerking over de chauffeurtoelagen betreft slechts twee personen. Een ervan is overgekomen vanuit de BDBH, waar hij dit voordeel reeds genoot. Op basis van de redenering dat personeelsleden hun rechten en plichten meenemen wanneer ze naar een andere instelling overgaan, zou hij hier dus aanspraak op kunnen blijven maken. Het tweede geval wordt momenteel nog verder onderzocht.

De verslaggever,

De voorzitter,

Jan ROEGIERS

Karim VAN OVERMEIRE
